

ГЕОРГІЙ КУШНІРЕНКО,
Науковий керівник:
к.е.н., старший викл. Клімова І.О.,
ЖДУ ім. І. Франка

СІЛЬСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО УКРАЇНИ: СЬОГОДЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Сільське господарство України – одна з провідних галузей економіки України. Крім стабільного забезпечення населення країни якісним, безпечним, доступним продовольством, сільське господарство України спроможне на вагомий внесок у розв'язання світової проблеми голоду. Його потенціал виробництва значно перевищує потреби внутрішнього ринку. Водночас воно є сировинною базою легкої та харчової промисловості. Основною відмінністю сільського господарства від інших галузей економіки є те, що провідну роль тут відіграють природні процеси, керувати якими людина не в змозі. У створенні сільськогосподарської продукції, крім засобів виробництва і робочої сили, беруть участь живі організми – рослини і тварини, розвиток яких визначається біологічними закономірностями. На розвиток рослин великий вплив мають природно - кліматичні умови (тип ґрунту, наявність в них поживних речовин, зволоженість ґрунту, температурні показники повітря і ґрунту, кількість опадів та їх розподіл протягом року, кількість сонячних днів та ін.) [1, 2].

Чорноземні ґрунти і сприятливий клімат, велика густота населення, землеробські навички, які здавна склалися в сільському господарстві, і зручне економіко-географічне положення зробили рослинництво базовою галуззю сільського господарства. Також досить важливою є галузь тваринництва, яка зараз функціонує в Україні досить ефективно.

Серед основних проблем даної галузі в Україні, виділяють такі:

1) техніко-технологічна база є дуже застарілою і працює ще з радянських часів. Вітчизняна машинобудівна промисловість, що нараховує майже півтори сотні розрізнених підприємств, не модернізована, оснащена технічно застарілим устаткуванням, технологічно відстала.

2) відбувається процес «старіння» сільськогосподарських кадрів. Молоде покоління все частіше іммігрує у великі міста, де є всі умови для навчання та праці, цікавого відпочинку, через що частина кваліфікованих конструкторських, інженерно-технічних і робочих кадрів вже вважається втраченою;

3) значна частина сільськогосподарських продуктів не знаходить збуту внаслідок пасивності споживчої кооперації, вкрай повільного становлення обслуговуючих кооперативів і кредитних спілок на селі;

4) умови використання сільськогосподарських угідь не покращує ситуації. Більша частина чорноземів вже виснажені, вони втрачають свою продуктивність через недотримання правил обробки землі.

Отже, щоб оцінити сучасний стан сільського господарства було вирішено провести аналіз динаміки розвитку виробництва основних продуктів харчування, середніх цін реалізації та реалізації продуктів господарствами населення, як основних показників, що характеризують стан сільського господарства в Україні.

Використовуючи дані Держкомстату, можна проаналізувати динаміку розвитку виробництва основних видів сільськогосподарських продуктів та динаміку середніх цін реалізації продукції за видами, подані в таблиці 1 та 2.

Як бачимо, можна стверджувати, що виробництво основних видів сільськогосподарської продукції, в основній масі, зросло із року в рік.

Таблиця 1

Виробництво основних сільськогосподарських продуктів
харчування, тис. тонн

	2008	2009	2010	2011	2012
Зернові культури	53290, 1	46028, 3	39270, 9	56746, 8	46216, 2
Соняшник	6526,2	6364	6771,5	8670,5	8387,1
Картопля	19545, 4	19666, 1	18704, 8	24247, 7	23250, 2
Овочі	7965,1	8341	8122,4	9832,9	10016, 7
М'ясо	1905,9	1917,4	2059	2143,8	2209,6
Молоко та молочна продукція	11761, 3	11609, 6	11248, 5	11086	11377, 6
Яйця, млн. шт.	14956, 5	15907, 5	17052, 3	18689, 8	19110, 5

Найбільш вдалим у виробництві продуктів рослинництва можна вважати 2011 рік, а відносно продукції тваринництва - 2012.

Таблиця 2

Середні ціни реалізації продукції рослинництва та тваринництва, грн./тонн

	2008	2009	2010	2011	2012
Зернові культури	778,6	799	1120,9	1374,2	1547,1
Соняшник	1734,5	2086,2	2942,6	3312	3584
Картопля	1154,3	1298,6	2131	2032,8	1139,6
Овочі	2059,9	1790	2551,6	2139,1	1956,6
М'ясо	10184, 3	10362, 9	10797, 1	11967, 2	13456, 9
Молоко та молочна продукція	2065,1	1888,8	2938,7	3041,6	2662,2
Яйця, грн. за 1000	377,4	403,9	470,6	521,5	627

Проаналізувавши дані Держкомстату, можемо сказати, що середні ціни реалізації на такі продукти, як картопля, овочі і молоко мають коливальний характер. Проте ціни на зерно, соняшник, м'ясо та яйця доволі стрімко і стабільно зростають. Також простежуються коливання в реалізації, відповідно до коливань середніх цін, з чого слідує, що реалізація продукції напряду залежить від ціни на неї.

Отже, можна зробити висновок, що норма реалізації товарів не відповідає кількості виробленої продукції, що згубно впливає на сільське господарство в цілому.

Для вирішення основних проблем розвитку сільського господарства в Україні необхідна активна підтримка аграрного сектора з боку держави – це один з пріоритетних напрямів економічної політики у багатьох країнах світу, який розглядається як необхідний інструмент аграрної політики в умовах ринку.

Також необхідно активно залучати іноземний капітал. За обмеженості бюджетних ресурсів виникає необхідність співпраці українських сільськогосподарських підприємств з іноземними інвесторами саме у сфері інвестування модернізації основних фондів. Однак на даний час безпосередньо в сільське господарство вкладається лише 2% від загального обсягу інвестицій в економіку України [3].

Отже, стратегічним пріоритетом соціального та економічного розвитку України є підвищення рівня продовольчої безпеки держави на основі нарощування виробництва продуктів харчування, поліпшення їх якості і збалансованості за поживними елементами. Всі перераховані вище проблеми розвитку АПК України повинні спонукати нашу владу до цілеспрямованих та науково обґрунтованих заходів в сфері сільського господарства. Серед

них потрібно виділити стабільну державну підтримку виробників, залучення іноземних інвестицій, видача коротко- та довгострокових кредитів.

Список використаної літератури:

1. Бидий А.И. и др. Сельскохозяйственная статистика с основами общей теории статистики. – М.: Финансы и статистика, 1984. – С. 24-26.

2. Мармоза А.Т. Статистика сільського господарства: Навчальний посібник. – К.: Ельга-Н, КНТ, 2007. – С. 12, 217, 257-260.

3. РПС і Регіональна економіка [Текст]: навч.-метод. посіб. / О.М. Петрига – К.: ДП «Вид. дім «Персонал»», 2009. – 302 с. ISBN 978-966-364-893-7